

การศึกษาหลักการแปลกับการแปลข่าวกีฬาวอลเลย์บอล จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

The Study of Translation Principles to Translate Volleyball News From Chinese to Thai

วรยศ ชื่นสบาย¹ ปานดวงใจ บุญจนาวีโรจน์² รุจิรา ศรีสุภา³ จินตนา แยมละมุล⁴
Worayot Chuensabai, Panduangchai Boonjanawirod, Ruchira Srisupha,
Jintana Yaemlamun

บทคัดย่อ (ABSTRACT)

การศึกษาหลักการแปลกับการแปลข่าวกีฬาวอลเลย์บอล จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน และแนวทางการแก้ไข ปัญหาการแปล ในระดับคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล จากข่าวกีฬาวอลเลย์บอลที่ได้ประกาศบนเว็บไซต์ (<http://www.volleychina.org>) ของสมาคมกีฬาวอลเลย์บอลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ 中国排球协会官方网站 หรือ China Volleyball Association ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 – 2564 โดยใช้หลักการแปลตามทฤษฎีการแปลขั้นพื้นฐาน และการลงมือปฏิบัติการแปลด้วยตัวเอง ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล: การแปลคำศัพท์เทคนิค การตีความหรือการจับใจความ การขาดแคลนพจนานุกรมคำศัพท์เทคนิคเฉพาะกีฬา การเลือกใช้คำในภาษาแปล การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ปัญหาการแปลวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล: การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ การตีความหรือการจับใจความ การขาดประสบการณ์ในสนามแข่งขัน และ การขาดความรู้ในเรื่องของกฎกติกาการแข่งขันวอลเลย์บอล แนวทางการแก้ไข ปัญหาการแปลคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล: 1) ศึกษาความหมาย หรือ หน้าที่ของคำ ๆ นั้น ในสาขาวิชาชีพเฉพาะ 2) เลือกใช้คำในภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษในการถ่ายทอดความหมาย 3) ผู้แปลควรอ่านต้นฉบับซ้ำกันหลาย ๆ รอบ เพื่อให้เกิดจินตนาการการใช้คำ 4) ศึกษาหน้าที่ของคำที่ผู้แปลไม่เข้าใจจากคำอธิบายจากเจ้าของภาษา 5) ศึกษาธรรมชาติหรือรูปแบบการใช้ภาษาในกีฬาวอลเลย์บอล 6) ผู้แปลต้องคอยติดตามการถ่ายทอดสดหรือเทปบันทึก

Received: 2022-11-04 Revised: 2023-01-27 Accepted: 2023-01-27

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Faculty of Humanities and Social Science Nakhon Ratchasima Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Worayot.c@nrru.ac.th

^{2 3 4} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Faculty of Humanities and Social Science Nakhon Ratchasima Rajabhat University

การแข่งขันอย่างสม่ำเสมอ และจะต้องเลือกฟังคำบรรยายที่เป็นภาษาไทย เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ในการใช้คำศัพท์เฉพาะที่เป็นภาษาไทยในกีฬาวอลเลย์บอล และ 7) ควรศึกษาติดตามการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลเพิ่มเติม

คำสำคัญ (Keyword): หลักการแปล; ขาวกีฬา; วอลเลย์บอล

Abstract

This research aimed to study the problems of Volleyball news translation from Thai to Chinese and to study solutions to solve the problems at the level of lexicons, phrases, and technical terms. The data was collected from volleyball news published on the website (<http://www.volleychina.org>) of the China Volleyball Association or 中国排球协会官方网站 from 2020 to 2021. This study used the translation method based on the basic translation theory and self-practice translation. The results found that (1) the problems of volleyball lexical translation were technical terms translation, interpretation or comprehension, lack of a dictionary of sport-specific technical terms, word choice in translation, and third-language vocabulary (English) translation. (2) the problems of volleyball phrases or technical terms translation were third-language vocabulary (English) translation, interpretation or comprehension, lack of competition experiences, and lack of knowledge about the rules of Volleyball matches. In addition, the solutions to solve those translation problems were (1) the translators should study the meaning or function of that word in a particular field. (2) The translators should choose the words in a third language (English) to convey meaning. (3) The translators should re-read the manuscript several times to create an imaginative of using words. (4) The translators should study the functions of words that the translator does not understand based on explanations from native speakers. (5) The translators should study the nature of language in volleyball and how to use it. (6) The translator should monitor the live broadcasts or tape recordings of the matches regularly and must listen to Thai subtitles to increase their knowledge of using specific Thai vocabulary in volleyball. (7) The translators should study the rules of Volleyball competitions as much as possible.

Keywords: translation principles; sport news; Volleyball

บทนำ (Introduction)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ที่นักวอลเลย์บอลหญิงทีมชาติจีนคว้าชัยชนะจากการเข้าร่วมแข่งขัน กีฬาโอลิมปิก ณ เมืองรีโอเดจาเนโร ประเทศบราซิล กระแสความนิยมของกีฬาวอลเลย์บอลทั้งใน และต่างประเทศก็มีมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้กระทั่ง แฟนกีฬาวอลเลย์บอลชาวไทยจำนวนมากต่างก็ยังชื่น ชมในตัวผู้เล่นทีมชาติจีน จนกระทั่งมีกลุ่มแฟนกีฬาวอลเลย์บอลในเพจเฟซบุ๊กที่คอยรายงานข่าวของ กีฬาวอลเลย์บอลจีนโดยเฉพาะ หรือแม้แต่ นักกีฬาวอลเลย์บอลหญิงทีมชาติไทยเอง ต่างก็สร้าง กระแสนิยมให้แฟนกีฬาชาวจีนชื่นชอบได้ไม่แพ้กัน

เมื่อมีกระแสนิยมและการตอบรับในกีฬาวอลเลย์บอลมากขึ้น จึงมีการซื้อตัวผู้เล่นชาวจีน เข้ามาร่วมสังกัดสโมสรวอลเลย์บอลทีมต่าง ๆ ในประเทศไทยมากขึ้นด้วย หรือตัวผู้เล่นไทยก็ เดินทางไปร่วมแข่งกับสโมสรของจีนซึ่งก็มักจะปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง ความต้องการทั้งในเรื่อง การสื่อสารระหว่างตัวผู้เล่นกับทีมต้นสังกัด หรือแฟนกีฬาวอลเลย์บอลที่อยากจะติดตามข่าวสารของ ผู้เล่นที่ตนเองชื่นชอบ จึงทำให้กระแสนิยมนำมาซึ่งอาชีพ การล่าม หรือ การแปล

การแปลเป็นกิจกรรมทางภาษาที่ใช้ในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้แปลทำ หน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้ภาษาต่างกัน หัวใจหลักของการแปลคือ “ความหมาย” ซึ่งต้องอาศัย ความเข้าใจในต้นฉบับและความสามารถในการถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจ (กนก พร นุ่มทอง; 2563) และได้มีนักวิชาการด้านการแปลอยู่หลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการแปล เช่น ลาร์สัน (Larson) (อ้างถึงใน สุพรรณิ ปันมณี, 2561) เน้นเรื่องความหมายในการแปล บทแปล ต้องมีความหมายเดียวกันกับต้นฉบับ แม้ในภาษาแปลจะไม่มีคำใดตรงกับคำในภาษาต้นฉบับ ผู้แปล ต้องพยายามหาวิธีแปลให้ได้ความหมายเท่าเทียมกัน ซึ่ง การแปล เป็นการมุ่งเน้นที่จะถ่ายทอด ความหมายหรือโครงสร้างจากภาษาต้นทางไปยังภาษาปลายทาง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้ แปลว่าจะให้ความสำคัญที่ความหมายของภาษาต้นทางที่ต้องการสื่อ หรือโครงสร้างของภาษาต้น ทางที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ (พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล; 2562, สัญฉวี สายบัว; 2560 และสิทธิา พินิจ ภูวดล; 2542)

พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง (2559) กล่าวถึงปัญหาระดับคำศัพท์เทคนิค ประกอบด้วย การแปลคำศัพท์เทคนิค รวมถึงชื่อย่อ คำทับศัพท์และศัพท์ที่แปลมาจาก ภาษาต่างประเทศ การตีความหรือการจับใจความ การเลือกใช้ภาษาฉบับแปล และการขาดแคลน พจนานุกรมศัพท์เฉพาะทาง ล้วนเป็นอุปสรรคในการแปล ดังนั้นผู้แปลต้องรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี ศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการมองโลก ตลอดจนแนวคิดที่แตกต่างของคนต่าง วัฒนธรรม นอกเหนือจากนี้ ยังมีการกล่าวถึงปัญหาการแปลในระดับคำศัพท์เทคนิคหรือคำศัพท์ เฉพาะทางด้านการศึกษา ระดับวลี กลุ่มคำ สำนวน และระดับโครงสร้างภาษาที่พบได้แก่ ปัญหา การตีความและการจับใจความ ปัญหาการเลือกใช้ภาษาฉบับแปล ซึ่งมีแนวทางการแก้ไขปัญหา ข้างต้นดังนี้ ผู้แปลศึกษาคำศัพท์และข้อมูลเฉพาะด้าน ทำความเข้าใจในภาษาต้นฉบับและภาษา แปล เลือกรูปแบบการแปล เรียนรู้วิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา (พรณทิพา จันทร์เพ็ง; 2564)

แนวคิดและกระบวนการแปลของ ยูจิน ไนดา (Nida, 1982) ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการแปลชาวอเมริกามุ่งเน้นให้ความสำคัญที่การแปลแบบรักษาความหมายมากกว่าการแปลแบบคำต่อคำ ผู้แปลจึงจำเป็นต้องถ่ายทอดความคิดจากต้นฉบับมาเป็นภาษาแปลได้อย่างถูกต้อง ความหมายต้องเป็นไปตาม ธรรมชาติเหมือนต้นฉบับ สามารถเลือกใช้คำสำนวนภาษาที่เหมาะสม สละสลวยอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อให้ ภาษาแปลสามารถถ่ายทอดออกมาได้เทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ ซึ่ง สัณณวี สายบัว (2550) ได้นำแนวคิดของไนดามาประยุกต์ไปสู่กระบวนการปรับบทแปลในบริบทไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับคำ และระดับโครงสร้าง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการแปลบทความจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย พบว่า หลักการและทฤษฎีการแปลที่ พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ และกนกพร นุ่มทอง (2559), พรณทิพา จันทร์เพ็ง (2564) ได้นำมาใช้ในการแปลคือ สัณณวี สายบัว ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของผู้วิจัย

ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการพูดคุยกับเพื่อนร่วมสาขาวิชาชีพ(ครูสอนภาษาจีน)ท่านหนึ่ง ครั้งเมื่อถูกเชิญไปเป็นล่ามให้กับนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวจีนที่ได้เข้าร่วมสังกัดกับสโมสรวอลเลย์บอลในประเทศไทย และผู้วิจัยก็ได้สอบถามถึง ความแตกต่างระหว่างการเป็นล่ามทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวันกับการเป็นล่ามในกีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งเขาได้ตอบกลับว่า “การเป็นล่ามทั่ว ๆ ไปในชีวิตกับการเป็นล่ามให้กับนักกีฬา แตกต่างกันมาก ใช่เพียงว่า เราใช้ภาษาจีนได้ดี แล้วจะสามารถสื่อสารให้ตัวนักกีฬาเข้าใจได้ทุกอย่าง กีฬา มันมีกฎและกติกาที่ไม่ใช่แค่ผู้เล่นต้องรู้ แต่ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นล่ามเอง ก็ต้องรู้ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะ ล่ามที่เล่นกีฬาไม่เป็น ยังจะต้องมีการเตรียมตัวให้ดีกว่ามาทำหน้าที่ นอกเหนือจากนั้น อีกหนึ่งปัญหาที่เจอ ก็จะเป็นเรื่อง คำศัพท์เทคนิคต่าง ๆ เช่น บอลสูตร แผงการรับ การสกัดกัน”

ด้วยเหตุข้างต้นที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในการแปลคำศัพท์ และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวกับกีฬาวอลเลย์บอลจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปล จากการลงมือปฏิบัติการแปลโดยอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีศาสตร์การแปล โดยมีขอบเขตการศึกษาจาก ข่าวกีฬาวอลเลย์บอลหญิงทีมชาติจีนที่ได้ประกาศบนเว็บไซต์(<http://www.volleychina.org>) ของสมาคมกีฬาวอลเลย์บอลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือ 中国排球协会官方网站 หรือ China Volleyball Association ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 – 2564 จำนวน 23 ฉบับ เพื่อช่วยให้แฟนกีฬาวอลเลย์บอลชาวไทยเข้าถึงข่าวสารของตัวผู้เล่นชาวจีนที่ตนเองชื่นชอบได้ และเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการเตรียมตัวการทำหน้าที่ล่ามในวงการกีฬา ทั้งยัง สามารถอำนวยความสะดวกต่อผู้ทำหน้าที่ล่ามให้กับนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวจีน หรือวงการจีนศึกษาในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน และแนวทางการแก้ไขปัญหาการแปล ในระดับคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องและศึกษาทฤษฎีการแปล พร้อมนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข่าวกีฬาวอลเลย์บอลที่ได้ประกาศบนเว็บไซต์ของสมาคมกีฬา

วอลเลย์บอลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือ 中国排球协会官方网站 (China Volleyball Association) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 – 2564 จำนวน 23 ฉบับ และกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ คำศัพท์เทคนิค และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวกับกีฬาวอลเลย์บอล ที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวตั้งแต่หนึ่งครั้งขึ้นไป

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ตารางจำแนกประเภทเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งตารางจะถูกแบ่งออกเป็น ตารางช่องที่ 1

คือ กฎและกติกา ตารางช่องที่ 2 คือ ทักษะเฉพาะของกีฬาวอลเลย์บอล และตารางช่องที่ 3 คือ คำที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับเกมการแข่งขัน

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีการแปลของนักวิชาการด้านการแปล เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และ

รวบรวมประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จากข่าวกีฬาวอลเลย์บอลที่ได้ประกาศบนเว็บไซต์ของสมาคมกีฬาวอลเลย์บอลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือ 中国排球协会官方网站 (China Volleyball Association) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 – 2564 จำนวน 23 ฉบับ

5.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติการแปลด้วยตนเอง จึงได้ดำเนินการตามกระบวนการแปลตาม ดังขั้นตอนต่อไปนี้ (สัญญาวิ สายบัว, 2550: 26) ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาต้นฉบับ วิเคราะห์ต้นฉบับ การหาข้อมูลเกี่ยวกับต้นฉบับขั้นตอนที่ 2 การตีความและจับสาระของต้นฉบับ หรือการรับทอดความหมายจากต้นฉบับ ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปล การประเมินผู้อ่าน การตัดสินใจเลือกรูปแบบการแปล และขั้นตอนที่ 4 การทดสอบงานแปล ความถูกต้องด้านความหมาย ลักษณะของภาษา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาที่พบในการแปล และการแก้ไขการแปลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติการแปลคำศัพท์ และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวอลเลย์บอล ตามกลวิธีการแปลของ สัณฐานวิ สายบัว (2550) มีผลการวิจัยดังนี้

1. การแปลในระดับคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวอลเลย์บอล

1.1 ปัญหาที่พบในการแปล

1.1.1 การแปลคำศัพท์เทคนิค (术语) เป็นปัญหาเบื้องต้นที่จะต้องเจอระหว่างการแปลศัพท์เฉพาะ เนื่องจากคำศัพท์เฉพาะจะมีการใช้เฉพาะแคในสาขาวิชาชีพ หรือเฉพาะกลุ่มบุคคล ดังนั้น ผู้แปลต้องมีภูมิหลังความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่แปล มิเช่นนั้น จะเกิดความผิดพลาดในการถ่ายทอดความหมายของผู้แปล และส่งผลกระทบต่อผู้รับสารได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ต้นฉบับ: 上海队局中调整状态, 副攻战术逐渐打开, 张磊跑动进攻, 制造打手 18-19, 天津队李盈莹局末连续进攻得分率先拿下第一局。

บทแปล: ในช่วงกลางเซตรูปแบบการเล่นของทีมเซี่ยงไฮ้ดีขึ้น บอลเร็วเริ่มค่อย ๆ เล่นตามฟอร์ม Zhang Lei วิ่งตีบอล ทำให้ทัชบอล(มือ)ฝ่ายตรงข้าม คะแนนโลมาเป็น 18 : 19 ในท้ายเซต ทีมเทียนจิน โดย Li YingYing ทำคะแนนอย่างต่อเนื่อง และเป็นฝ่ายชนะไปในเซตแรก

การวิเคราะห์: “打手” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท กฎและกติกา พจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “มืออันธพาล (ของบรรดาเจ้าพ่อทั้งหลาย)” เมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาความหมายข้างต้นแล้วเห็นว่า ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกีฬาวอลเลย์บอล ผู้วิจัยจึงได้ค้นหาความหมายของคำว่า “打手” ด้วยการเพิ่มคำค้น หา เข้า ไป เป็น “排球的打手是什么意思” ในเว็บไซต์ (<https://baijiahao.baidu.com/>) และได้ความหมายว่า “我方把球打在对方的手后出界” หมายถึง “ทีม A ตีบอลโดนมือของผู้เล่นทีม B แล้วกระเด็นออกไปนอกสนาม” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงแปลคำว่า “打手” เป็น “ทัชบอล(มือ)” ด้วยกลวิธีการแปลแบบเอาความหมายและทับศัพท์ในภาษาอังกฤษ เหตุใดจึงใช้คำว่า “ทัช” เพราะมีที่มาจากคำว่า “Touch” ในภาษาอังกฤษที่แปลว่า “สัมผัส,แตะ หรือ ตี” แต่หากถ้าเป็นภาษาพูดของนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวไทยที่แข่งขันกันในเกม จะนิยมใช้คำว่า “ทัชบอล” ไม่ว่าบอลจะสัมผัสกับอวัยวะส่วนใดของผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามแล้วบอลลงพื้นหรือกระเด็นออกไปนอกสนามก็ตาม อีกฝ่ายก็จะใช้คำว่า “ทัชบอล” ฟ้องต่อกรรมการผู้ตัดสิน แต่ในภาษาจีนนั้น จะมีการแบ่งการใช้คำเรียกเฉพาะอย่างชัดเจน เช่น บอลโดนศีรษะ (打头) บอลโดนเท้า (打脚) หรือบอลโดนช่วงตัว (打身上) เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 2 ต้นฉบับ: 天津队阵容主攻派出李盈莹与朱婷搭档, 副攻王媛媛、李雅楠, 接应胡尔克, 二传姚迪, 自由人孟子旋。

บทแปล: ผู้เล่นมีเทียนจิน หัวเสา: Li YingYing ไขว้กับ Zhu Ting บอลเร็ว: Wang YuanYuan Li YaNan ค้างหลัง: Hu Er'Ke ตัวเซต: Yao Di ตัวรับอิสระ: Meng ZiXuan

การวิเคราะห์: “搭档” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของ กีฬาวอลเลย์บอล และพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายของคำว่า “搭档” ไว้ทั้งหมด 2 ความหมาย ได้แก่ 1.ร่วมมือกัน และ 2.ผู้ที่ร่วมมือ เหตุผลที่ผู้วิจัยจึงไม่แปลประโยค “李盈莹与朱婷搭档” นี้เป็น “Li Yingying ร่วมมือกันกับ Zhu Ting” เพราะเนื่องจาก กีฬาวอลเลย์บอลขณะที่มีการทำการแข่งขันนั้น จะมีตำแหน่งหัวเสาสองตัวอยู่ในสนาม และการยืนตำแหน่งโดยพื้นฐานหัวเสาตัวที่ 1 จะยืนอยู่ที่ตำแหน่งที่ 4 (โค้ง1) และหัวเสาตัวที่ 2 จะยืนอยู่ที่ตำแหน่งที่ 1 (โค้ง2) ซึ่งการยืนตำแหน่งดังกล่าวเป็นการยืนในมุมทแยง หรือยืนไขว้กัน ดังนั้น คำว่า “搭档” ในกีฬาวอลเลย์บอลจึงแปลว่า “ไขว้”

ตัวอย่างที่ 3 ต้นฉบับ: 第三局辽宁队失误较多，卡轮严重，局末经过段放、玛玛多娃及林芯羽不断努力，将比分追至 24 平。

บทแปล: ในเซตที่สาม ทีมเหลียวหนิงผิดพลาดค่อนข้างเยอะ เปลี่ยนหน้าเสิร์ฟไม่ได้เลย โดยในท้ายเซตได้อาศัยการทำคะแนนอย่างต่อเนื่องของ Duan Fang, Natalya Mammadova และ Lin XinYu จึงสามารถทำคะแนนตามไล่มาถึง 24 เท่า

การวิเคราะห์: “卡轮” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของ กีฬาวอลเลย์บอล เว็บไซต์ (<https://zhidao.baidu.com/>) ได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ว่า “对方 1 号位的队员连续发球，之所以能连续发球，是因为自己总打不死球，打不死球就拿不到发球权，拿不到发球权，己方的轮次就被固定在某轮上，就只能眼睁睁地看着对方不停地得分，不停地发球，这种情况就叫卡轮” ก็คือ “ผู้เล่นฝั่งตรงข้ามในตำแหน่งที่ 1 มีการเสิร์ฟอย่างต่อเนื่อง เพราะฝั่งตนเองนั้นตีบอลไม่ตาย (ทำคะแนนไม่ได้) ในเมื่อทำคะแนนไม่ได้ ก็เปลี่ยนมาเป็นฝ่ายเสิร์ฟไม่ได้ และตำแหน่งของตัวบุกกก็เหมือนถูกล็อกไว้แค่นั้น ทำได้แค่เพียงปล่อยให้ฝั่งตรงข้ามทำคะแนนฝ่ายเดียว และก็เป็นฝ่ายเสิร์ฟอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานการณ์นี้จะเรียกว่า เปลี่ยนหน้าเสิร์ฟไม่ได้”

ตามกติกาการแข่งขัน ผู้เล่นหกตัวในสนามนั้นต้องมีการหมุนวนตำแหน่งทวนไปตามทิศทางของเข็มนาฬิกา ซึ่งคำว่า “轮” (มาจากคำว่า 轮换 หรือ 轮流 ที่แปลว่า หมุนเวียน สับเปลี่ยน) ก็คือ การหมุนตำแหน่ง ส่วนคำว่า “卡” ในพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “คาอยู่ระหว่างกลาง” เมื่อผู้วิจัยได้แยกคำศัพท์แต่ละตัวออกแล้วทำการอธิบาย จะเห็นความหมายโดยรวมของคำว่า “卡轮” คือ การติดคาในวงล้อหรือการหมุนของอะไรบางอย่าง แต่หากจะนำความหมายในภาษาไทยที่ได้อธิบายไว้นั้นมารวมเป็นคำใหม่ ก็คงไม่สามารถสื่อสารได้ในภาษาของนักกีฬาวอลเลย์บอล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเองแปลความหมายตามบริบทภาษา จากนั้น ได้ดำเนินการตรวจสอบการแปลด้วยนักกีฬาวอลเลย์บอลอีกทอดหนึ่ง และได้ความหมายของคำว่า “卡轮” คือ “เปลี่ยนหน้าเสิร์ฟไม่ได้” ซึ่งจะมีความเหมาะสมและเป็นธรรมชาติกว่าคำว่า “คาอยู่ระหว่างกลางการหมุนตำแหน่ง”

1.1.2 การตีความหรือการจับใจความ ผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจกับต้นฉบับให้ชัดเจน ด้วยวิธีการอ่านออกเสียงเข้าไปซ้ำมาอยู่หลายรอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 ต้นฉบับ: 上海队局中调整状态, 副攻战术逐渐**打开**, 张磊跑动进攻, 制造打手 18-19, 天津队李盈莹局末连续进攻得分率先拿下第一局。

บทแปล: ในช่วงกลางเซตรูปแบบการเล่นของทีมเซียงไฮ้ดีขึ้น บอลเร็วเริ่มค่อย ๆ **เล่นตามฟอร์ม** Zhang Lei วิ่งตีบอล ทำให้บอลที่ขมือฝ่ายตรงข้าม คะแนนโลมาเป็น 18 : 19 ในท้ายเซตทีมเทียนจิน โดย Li YingYing ทำคะแนนอย่างต่อเนื่อง และเป็นฝ่ายชนะไปในเซตแรก

การวิเคราะห์: “**打开**” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท คำที่ปรากฏในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเกมการแข่งขัน และพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเอ็ดเวิร์ด เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายคำว่า “**打**” ไว้ทั้งหมด 23 ความหมาย และในบริบทนี้จะแปลว่า “เล่น” ส่วนคำว่า “**开**” มาจากคำว่า 开放, 放松, 释放 ซึ่งความหมายโดยรวมของทั้ง 3 คำนี้ ผู้วิจัยได้สรุปไว้ว่า “การปลดปล่อยโดยไร้ความกดดัน” เมื่อนักกีฬาลงแข่งขันโดยไร้แรงกดดันก็จะทำให้แสดงความสามารถของตนเองออกมาได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความแปลคำว่า “**打开**” เป็น “เล่นตามฟอร์ม” ซึ่งคำว่า “ฟอร์ม” หมายถึง ความสามารถ และคำว่า “เล่นตามฟอร์ม” จึงหมายถึง การเล่นที่ไม่ต่ำกว่าศักยภาพและความสามารถที่นักกีฬามี

1.1.3 การขาดแคลนพจนานุกรมคำศัพท์เทคนิคเฉพาะกีฬา ภาษาไทย - ภาษาจีน และภาษาจีน - ภาษาไทย

1.1.4 การเลือกใช้คำในภาษาแปล ระหว่างดำเนินการแปลผู้วิจัยต้องพิสูจน์การใช้คำศัพท์ในภาษาแปลกับนักวอลเลย์บอลชาวไทยอยู่บ่อยครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 ต้นฉบับ: 第四局两队你来我往比分交错上升, 两队在**小球**的保护上都很到位, 局末八一队加强**拦防**, 山东队进攻受阻被对手扳回一局。

บทแปล: ในเซตที่สี่ ทั้งสองทีมเล่นอย่างสูสี คะแนนต่างฝ่ายต่างผลัดกันนำ บอลลูกขลิกลูกต่างพากันเก็บได้ดีมาก ท้ายเซตทีมปาอีมีเกม**การบล็อกและการตีเฟ้น**ที่ดีกว่า การบุกของทีมซานตงจึงเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลให้ฝ่ายตรงข้ามพลิกชนะได้

การวิเคราะห์: “**拦防**” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของกีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งย่อมาจากคำว่า 拦网 และ 防守 ตามความหมายของพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเอ็ดเวิร์ด เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายคำว่า “**拦**” ไว้ว่า “ขวาง ชัดขวาง หรือ กั้น” และคำว่า “**网**” แปลว่า “แห หรือ ตาข่าย” เมื่อทราบถึงความหมายดังกล่าวข้างแล้ว ผู้วิจัยจึงพอจะสามารถเดาบริบทของภาษาได้ว่า เป็นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับตาข่ายและการขัดขวาง แต่เพื่อความถูกต้องและแม่นยำมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในเว็บไซต์ (<https://zhidao.baidu.com/question/1389882617746237180.html>) ซึ่งได้อธิบาย

ความหมายของคำว่า “拦网” ไว้ว่า “在排球中通常以特殊的方式阻碍对方过球或使球改变方向” คือ “วิธีการขัดขวางวิถึบอลหรือการกระโดดขึ้นกันเพื่อเปลี่ยนทิศทางบอลของฝ่ายตรงข้ามในกีฬาวอลเลย์บอล” จากนั้น ได้สอบถามนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวจีนอีก จึงได้ทราบว่า “拦网” คำนี้ตรงกับคำว่า “Block” ในภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้คำศัพท์ในภาษาอังกฤษมาใช้ในการแปลคำว่า “拦网” เป็น “บล็อก”

“防守” ตามความหมายของพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “พิทักษ์รักษา หรือ รักษาการณ์” ตามความหมายข้างต้นที่ยกมา ยังไม่สามารถเห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องหรือบ่งบอกหน้าที่ในกีฬาวอลเลย์บอลได้ ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าหาความหมายเพิ่มเติมในเว็บไซต์ (https://www.sohu.com/a/216738291_499964) ซึ่งได้พบคำว่า “守卫” แปลว่า ปกกัน (ในกีฬาวอลเลย์บอล หมายถึง การเก็บบอล การรับบอล และการบล็อก) ซึ่งตรงกับว่า “defend” ในภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงแปลคำว่า 拦网 เป็น การบล็อก และแปลคำว่า 防守 เป็น ดิเฟน อีกทั้งคำว่า 拦防 จึงหมายถึง การบล็อกและการดิเฟน

1.1.5 การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ มีคำศัพท์ในกีฬาวอลเลย์บอลจำนวนมากที่ชาวไทยนิยมเรียกทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างที่ 1 และ 5 ที่กล่าวไว้ข้างต้น

1.2 แนวทางแก้ไขการแปล

1.2.1 ผู้แปลต้องศึกษาความหมาย หรือหน้าที่ของคำ ๆ นั้น ในสาขาวิชาชีพเฉพาะกับเจ้าของภาษาและกลุ่มบุคคลที่ใช้ภาษาแปลซึ่งอยู่ในวงการนั้น ๆ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน เช่น การถามถึงหน้าที่ของ 主攻 (หัวเสา) กับนักวอลเลย์บอลชาวจีน เมื่อทราบหน้าที่ของ 主攻 (หัวเสา) แล้ว จากนั้นอธิบายหน้าที่ดังกล่าวให้กับนักวอลเลย์บอลชาวไทย ด้วยวิธีการดังกล่าวข้างต้น จะสามารถลดความผิดพลาดในการแปลคำศัพท์เทคนิค (术语) ได้สูงมาก

1.2.2 ผู้แปลขาดความรู้ และความเข้าใจในการสื่อความหมายคำศัพท์เฉพาะในภาษาไทย ส่งผลทำให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสารความหมาย ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำในภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษในการถ่ายทอดความหมายคำดังกล่าวได้ เช่น 过网击球 แปลว่า โอเวอร์บอล หรือ 防守 แปลว่า ดิเฟน เป็นต้น

1.2.3 การตีความหรือการจับใจความ ผู้แปลควรอ่านต้นฉบับซ้ำกันหลาย ๆ รอบ เพื่อให้เกิดจินตนาการการใช้คำ หรือศึกษาเอกสารอ้างอิงเพิ่มเติมหรือใช้เว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือในการพิสูจน์ข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับต้นฉบับ

1.2.4 ศึกษาหน้าที่คำที่ผู้แปลไม่เข้าใจจากคำอธิบายของเจ้าของภาษา ได้แก่ ชาวจีน

1.2.5 ผู้แปลต้องศึกษาธรรมชาติการใช้ภาษาในกีฬาวอลเลย์บอล เช่น หนังสือกฎกติกาการแข่งขัน บทบรรยายจากเทปบันทึกการแข่งขัน เป็นต้น และหากเมื่อผู้แปลดำเนินการแปลเสร็จสิ้น จะต้องมีการพิสูจน์หรือตรวจสอบภาษาแปลจากผู้มีประสบการณ์ชาวไทยที่เคยร่วมการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอล

2. การแปลในระดับวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวอลเลย์บอล

2.1 ปัญหาที่พบในการแปล

2.1.1 การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ มีคำศัพท์ในกีฬาวอลเลย์บอล จำนวนมากที่ชาวไทยนิยมเรียกทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 ต้นฉบับ: 最后上海队过网击球犯规 25: 19 天津队拿下第二局。

บทแปล: ท้ายเซต ทีมเซียงไฮ้พาร์ลจากการโอเวอร์บอล จบด้วยคะแนน 25 : 19 ทีมเทียนจินจึงเป็นฝ่ายชนะไปในเซตที่สอง

การวิเคราะห์: คำว่า “过网击球” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท กฎและกติกา เนื่องจากสาเหตุของการขาดแคลนพจนานุกรมกีฬาลับ ภาษาไทย - ภาษาจีน หรือ ภาษาจีน - ภาษาไทย ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าในเว็บไซด์ (<https://www.zlbqfj.cn/aoyun/4336309497.html>) ได้ให้คำอธิบายความหมาย “过网击球” ไว้ว่า “运动员身体超过拦网进行击球的行为。在对方场区空间击球，即为过网击球犯规” คือ “การที่นักกีฬาได้กระโดดขึ้นไปบล็อกแล้วมือล้ำไปสัมผัสหรือมีการเล่นบอลก่อนฝั่งตรงข้าม เรียกว่า การล้ำเหนือตาข่ายเข้าไปเล่นบอลของอีกฝั่งจึงถูกตัดสินว่าผิดกติกา” และเมื่อได้ทราบความหมายของคำว่า “过网击球” ข้างต้นแล้ว หากจะแปลความหมายเป็นคำในภาษาไทยคงไม่เหมาะสมเท่ากับการที่ผู้วิจัยเลือกใช้คำในภาษาอังกฤษมาใช้ในการถ่ายทอดความหมายของคำคำนี้ ดังนั้น คำว่า “过网击球” จึงหมายความว่า “โอเวอร์บอล”

2.1.2 การตีความหรือการจับใจความ ผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจกับต้นฉบับให้ชัดเจน ด้วยวิธีการอ่านออกเสียงเข้าไปซ้ำมาอยู่หลายรอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7 ต้นฉบับ: 次局两队比分交错上升，局中江苏队龚翔宇进攻连续得分，将比分优势逐渐拉开，辽宁队在一传不稳的情况下，两点换三点增强进攻端火力。

บทแปล: เซตที่สองทั้งสองทีมมีการทำคะแนนผลัดกันนำ กลางเซต Gong XiangYu ทีมเจียงซูทำคะแนนอย่างต่อเนื่อง คะแนนค่อย ๆ ฉีกนำ ในขณะที่ทีมเหลียวหนิงบอลแรกไม่ดี จึงได้ปรับใช้ หน้าสองเปลี่ยนหน้าสาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบุกทำคะแนน

การวิเคราะห์: “两点换三点” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของกีฬาวอลเลย์บอล ที่มักจะปรากฏในการแข่งขันหรือการฝึกซ้อมในกีฬาวอลเลย์บอล และเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การบุกทำคะแนนสำหรับกีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งคำว่า “点” ตามความหมายของพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ซีย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายไว้ถึง 20 ความหมาย ดังนี้ 1.หยดของของเหลว 2.รอยที่เป็นแต้ม 3.จุดในการเขียนตัวอักษรจีน 4.จุดตามความหมายของวิชาเรขาคณิต 5.จุดทศนิยม 6.ศัพท์บอกจำนวนมีความหมายว่าน้อยมาก 7.ศัพท์บอกจำนวน 8.

สถานที่ที่แน่นอนหรือระดับที่แน่นอน 9.ส่วนหรือด้านของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ 10.ใช้ปากกาขีดหรือจุด 11.ระแล็กก็ผลออก 12.มีความหมายเหมือนกับคำว่า 踮 13.พยักหน้า 14.หยอด 15.เพาะเมล็ดเป็นหลุม ๆ 16.ตรวจเป็นอย่าง ๆ ไป 17.สั่งเป็นอย่าง ๆ ไป 18.ชี้แนะ 19.จุดไฟ 20.ระดับ จากความหมายของคำว่า “点” ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ไม่พบว่ามีคำใดที่สามารถใช้ในสถานการณ์นี้ได้ ผู้วิจัยจึงได้สอบถามนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวไทย พร้อมกับอธิบายความหมายและหน้าที่ จากนั้น จึงได้เลือกกลวิธีการแปลแบบเอาความมาใช้กับคำว่า “点” ซึ่งได้ความหมายว่า “หน้า”

“หน้า” คือ การยืนตำแหน่งเตรียมพร้อมบุกในด้านหน้า(พื้นที่ในบริเวณเส้นสามเมตร) และ **หน้าสอง** หมายถึง พื้นที่แดนหน้าที่มีตัวผู้เล่นในตำแหน่งบุกสองตัว ได้แก่ โค้งหน้า บอลเร็ว และตัวเซต สำหรับตัวเซตจะไม่นับเป็นตัวบุกจึงเรียกสั้น ๆ ว่า หน้าสอง ส่วน **หน้าสาม** หมายถึง พื้นที่แดนหน้าที่มีผู้เล่นในตำแหน่งบุกสามตัวได้แก่ โค้งหน้า บอลเร็ว และโค้งหลัง ดังนั้น “两点换三点” จึงถูกแปลเป็น “หน้าสองเปลี่ยนหน้าสาม”

ตัวอย่างที่ 8 ต้นฉบับ: 第二局，天津女排用刘美君顶替李盈莹首发，天津则是**多点开花**，以 18-10 拉开分差。

บทแปล: ในเซตที่สอง ทีมวอลเลย์บอลหญิงเทียนจินได้ส่ง Liu MeiJun แทน ผู้เล่นหลังอย่าง Li YingYing และทีมเทียนจินก็ยังมี**การบุกจากหลายหน้า** ทำคะแนนทิ้งห่างเป็น 18 : 10

การวิเคราะห์: “多点开花” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของกีฬาวอลเลย์บอล โดยคำนี้มีที่มาจาก ชื่อเกมส์ชนิดหนึ่งบนเว็บไซต์ที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2553 จึงทำให้ผู้วิจัยทราบว่า “多点开花” ไม่ได้เป็นคำที่มีการบรรจุไว้ในพจนานุกรมใด ๆ ผู้วิจัยจึงได้ทำการค้นคว้าในเว็บไซต์ (<https://www.yebaike.com>) เพิ่มเติมโดยเพิ่มคำค้นหาเข้าไปเป็น “排球的多点开花是什么” ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า “多个攻击点各个方位都能进攻并得分，并不是仅仅拘泥于某一点或两点进攻” ก็คือ “ตัวบุกในแต่ละหน้าต่างเตรียมพร้อมที่จะทำการบุกทำคะแนน ซึ่งไม่ใช่จะบุกเพียงแค่หนึ่งหรือสองหน้าเท่านั้น” ซึ่งจากประโยคนี้ “天津则是多点开花，以 18-10 拉开分差” พบว่า “多点开花” ควรแปลเป็น “การบุกจากหลายหน้า” โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความมาใช้ในการแปล และคำนี้หากถ้าเป็นภาษาพูดที่นักกีฬาวอลเลย์บอลนิยมใช้กัน จะพูดสั้น ๆ ว่า “ตีหลายหน้า”

ตัวอย่างที่ 9 ต้นฉบับ: 天津队在落后期间，朱婷承担起更多进攻，逐渐将比分追平并反超，成功**再下一城**。

บทแปล: ในช่วงที่ทีมเทียนจินมีคะแนนไล่ตาม อาศัยการบุกของ Zhu Ting ในหลาย ๆ ครั้ง ก็เริ่มค่อย ๆ ทำคะแนนตามมาทันและก็พลิกแซงนำไป จนสามารถ**ชนะได้อีกเซต**

การวิเคราะห์: “再下一城” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท คำที่ปรากฏในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเกมส์การแข่งขัน และในเว็บไซต์ (<https://zhidao.baidu.com>) ได้ให้

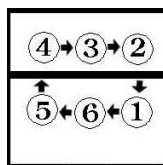
ความหมายไว้ว่า “紧接着上次胜利再一次取得胜利” ก็คือ “การมีชัยชนะอย่างต่อเนื่องติดต่อกัน” เมื่อพิจารณาตัวอย่างประโยคด้านบนจะมีอยู่หนึ่งวรรคที่บอกไว้ว่า “逐渐将比分追平并反超” ซึ่งคำว่า “比分追平” นี้ มีความหมายในตัวอยู่ว่า “นักกีฬา กำลังทำการแข่งขันอยู่ในเซตที่ 2,3,4 หรือ 5” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ กับคำว่า “再下一城” ซึ่งจะได้ความหมายว่า “ชนะได้อีกเซต”

2.1.3 การขาดประสบการณ์ในสนามแข่งขัน ผู้แปลหากไม่เคยเล่นวอลเลย์บอล หรือไม่มีประสบการณ์การแข่งขันกีฬา วอลเลย์บอลจะส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการแปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 10 ต้นฉบับ: 开局江苏队在领先的情况下, 辽宁队奋起直追, 胡铭媛快攻、玛玛多娃后三, 追成 18 : 19。

บทแปล: เริ่มเซตมาทีมเจียงซูเป็นฝ่ายทำคะแนนนำ ทีมเหลียวหนิงพยายามทำคะแนนตามไล่ โดยอาศัยบอลเร็วของ Hu mingyuan และการบุกจากสามเมตรกลางของ Natalya Mammadova ทำให้คะแนนไล่ตามมาเป็น 18 : 19

การวิเคราะห์: “后三” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของ กีฬาวอลเลย์บอล และคำว่า “后” ย่อมาจากคำว่า “后排” ซึ่งแปลว่า แดนหลัง (คือ บริเวณที่อยู่นอกเหนือจากเส้นสามเมตร) ส่วนคำว่า “三” ย่อมาจากคำว่า “三号位” แปลว่า ตำแหน่งที่สาม

รูปที่ 1 ภาพแสดงตำแหน่งการยืนของผู้เล่นในสนาม

จากรูปด้านบนจะเห็นว่า ตำแหน่งที่สามจะอยู่ตรงกลางของสนาม และเมื่อตัวเซตจ่ายบอลให้ในตำแหน่งนี้ จะจ่ายใกล้ ๆ บริเวณเส้นสามเมตร เพื่อช่วยให้ตัวบุกลงข้างตีไม่เหยียบเส้น ซึ่งตัวบุกลงข้างจะวิ่งในแนวเส้นตรงจากตำแหน่งที่หกมาตามทิศทางของตำแหน่งที่สาม เห็นได้ว่าตัวบุกลงข้างจะเคลื่อนที่เข้าไปบุกในตำแหน่งที่สาม ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อยู่ตรงกลางระหว่างตำแหน่งที่สองและสี่ โดยในขณะที่ตัวบุกลงข้างโดดขึ้นไปนั้น ห้ามทำเหยียบที่เส้น ไม่อย่างนั้น จะถูกตัดสินให้เสียคะแนนทันที จากประสบการณ์การแข่งขันของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ มาใช้กับคำว่า “后三” ซึ่งได้ความหมายว่า “สามเมตรกลาง” หรือที่นักวอลเลย์บอลชาวไทยนิยมเรียกกันสั้น ๆ ว่า “สามกลาง”

2.1.4 กรอบความรู้มีขีดจำกัด การขาดความรู้ในเรื่องของกฎกติกาการแข่งขันวอลเลย์บอล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 11 ต้นฉบับ: 但局末一心求成的上海队利普曼踏进攻线犯规打断了进攻节奏，让天津队以 24：19 获得赛点。

บทแปล: แต่ในปลายเซตทีมเซี่ยงไฮ้อยากจะเอาชนะให้ได้ แต่ด้วยการบุกจากแดนหลังของ Lipmann นั้น เหยียบเส้น(สามเมตร) จึงถูกตัดสินให้ฟาวล์ ทำให้ทีมเทียนจินมีคะแนนนำเป็น 24 : 19 และได้แมตช์พอยไป

การวิเคราะห์: “踏进攻线” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท กฎและกติกา และตามความหมายของพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายคำว่า “踏” ไว้ว่าหมายถึง เหยียบ หรือ ย่ำ และ “进攻线” หมายถึง เส้นโจมตี หรือ เส้นบุก และเนื่องจาก ตามกฎระเบียบของกีฬาวอลเลย์บอล สนามแข่งขันในแต่ละฝั่งนั้นจะมีความยาว 9 เมตร และระยะ 3 เมตรแรกที่ชิดกับตาข่ายจะมีเส้นหนึ่งเส้นที่อยู่ในแนวขนานกับตาข่าย จะเรียกเส้นนี้ว่า “เส้นสามเมตร” ด้วยคำอธิบายและความหมายที่ได้แสดงไว้ข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ ดังนั้น “踏进攻线” จึงแปลว่า “เหยียบเส้น(สามเมตร)”

2.2 แนวทางแก้ไขการแปล

2.2.1 เช่นเดียวกันกับข้อที่ 1.2.2

2.2.2 เช่นเดียวกันกับข้อที่ 1.2.3

2.2.3 หากผู้แปลขาดประสบการณ์ในสนามแข่งขัน ผู้แปลต้องคอยติดตามการถ่ายทอดสดหรือเทปบันทึกการแข่งขันให้มาก ๆ และจะต้องเลือกฟังคำบรรยายที่เป็นภาษาไทยด้วย อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความรู้ในการใช้คำศัพท์เฉพาะที่เป็นภาษาไทยในกีฬาวอลเลย์บอลด้วย

2.2.4 ผู้แปลควรศึกษากติกาการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลเพิ่มเติม

จากผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปลของการแปลคำศัพท์ และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวกับกีฬาวอลเลย์บอล โดยที่ผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติการแปลด้วยตนเองนั้น พบว่าไม่ว่าจะเป็นการแปลในระดับคำศัพท์ และวลีหรือกลุ่มคำมีปัญหาการแปลที่คล้ายคลึงกัน และมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปลไว้อย่างละเอียด ดังต่อไปนี้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาตามประชากรกลุ่มตัวอย่าง อาจจะไม่ครอบคลุมเนื้อหาของคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะทั้งหมดที่มีในกีฬาวอลเลย์บอล หากมีการขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างขึ้น และมีการปรับใช้แนวทางการแปลที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในบทความนี้ ก็จะทำให้คลังคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะกีฬาวอลเลย์บอลที่พบมีทั้งหมด 5 ข้อ ดังนี้ 1) การแปลคำศัพท์เทคนิค 2) การตีความหรือการจับใจความ 3) การขาดแคลนพจนานุกรมคำศัพท์เทคนิคเฉพาะ

กีฬา ภาษาไทย - ภาษาจีน และภาษาจีน - ภาษาไทย ซึ่งผลการวิจัยในข้อที่ 1 - 3 นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง (2559) โดยมีผลการวิจัย ดังนี้ หนึ่ง การแปลคำศัพท์เทคนิค สอง การแปลชื่อย่อและคำทับศัพท์หรือคำที่มาจากภาษาต่างประเทศอีกหนึ่ง ทอด เนื่องจากว่า คำศัพท์เฉพาะในกีฬาวอลเลย์บอลภาษาจีนนั้น ไม่ได้มีการย่อชื่อเรียก หรือใช้คำทับศัพท์ ดังนั้น ผลการวิจัยในข้อนี้ของ พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง (2559) จึงไม่ได้ปรากฏในผลการวิจัยในครั้งนี้ สาม การตีความหรือการจับใจความ และสี่ การขาดแคลนพจนานุกรม 4) มีงานวิจัยสอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง (2559) และพรรณทิพา จันทร์เพ็ง (2564) ได้แก่ การเลือกใช้คำในภาษาแปล 5) การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ เนื่องจาก กีฬาวอลเลย์บอลเป็นกีฬาที่ถือกำเนิดขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2438) และได้เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ปีใดไม่มีหลักฐานแน่ชัด แต่ในปี พ.ศ. 2477 กรมพลศึกษา ได้จัดพิมพ์กติกาของวอลเลย์บอลขึ้น โดยอาจารย์ นพคุณ พงษ์สุวรรณ เป็นผู้แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย (กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) แต่คำในกติกาส่วนใหญ่ที่ถูกแปลเป็นภาษาไทยนั้นฟังดูไม่มีความกระชับ เช่น การขึ้นสกัดกันเหนือตาข่าย การป้องกันในแนวราบ ด้วยสาเหตุดังกล่าว จึงได้มีการเลือกใช้คำทับศัพท์ในภาษาอังกฤษ เช่น การขึ้นสกัดกันเหนือตาข่าย เป็น การบล็อก การป้องกันในแนวราบ เป็น การดิเฟน หรืออีกหนึ่งคำที่คนไทยไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าไม่รู้จักคือคำว่า การส่งบอลข้ามตาข่าย หมายถึง การเสิร์ฟบอล นั่นเอง เมื่อผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติการแปลคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะด้วยตัวเอง ก็ได้ตระหนักถึง การสื่อความหมายในภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) จึงได้มีการเลือกใช้คำทับศัพท์ในภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ

แนวทางการแก้ไขปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล 1) ผู้แปลต้องศึกษาความหมาย หรือหน้าที่ของคำ ๆ นั้น ในสาขาวิชาซึ่งเฉพาะกับเจ้าของภาษาเสียก่อน 2) ผู้แปลหากเจอคำศัพท์เฉพาะคำใดแปลเป็นภาษาไทยแล้วพบว่า มีความลำบากในการสื่อสาร หรือใช้คำเยอะจนรู้สึกสับสนเปลืองหรือไม่กระชับความหมาย ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำในภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ในการถ่ายทอดความหมายคำดังกล่าวได้ 3) การตีความหรือการจับใจความ ผู้แปลควรอ่านต้นฉบับซ้ำ ๆ หลาย ๆ รอบ เพื่อให้เกิดจินตนาการการใช้คำ 4) ศึกษาหน้าที่ของคำที่ผู้แปลไม่เข้าใจจากคำอธิบายจากเจ้าของภาษา 5) ผู้แปลต้องศึกษาธรรมชาติหรือรูปแบบการใช้ภาษาในกีฬาวอลเลย์บอล

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปลวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอลที่พบ: 1) การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ 2) การตีความหรือการจับใจความ 3) การขาดประสบการณ์ในสนามแข่งขัน จะมีแนวทางการแก้ไขการแปล คือ ผู้แปลต้องคอยติดตามการถ่ายทอดสดหรือเทปบันทึกการแข่งขันให้มาก ๆ และจะต้องเลือกฟังคำบรรยายที่เป็นภาษาไทย เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ในการใช้คำศัพท์เฉพาะที่เป็นภาษาไทยในกีฬาวอลเลย์บอล และ 4) กรอบความรู้มีขีดจำกัด การขาดความรู้ในเรื่องของกฎกติกาการแข่งขันวอลเลย์บอล ผู้แปลควรศึกษากติกาการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลเพิ่มเติม

การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปลคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะในกีฬาวอลเลย์บอลเท่านั้น หากมีผู้สนใจศึกษาการแปลในกีฬาชนิดอื่น ๆ สามารถปรับใช้วิธีการแก้ไขการแปลจากบทความนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกพร นุ่มทอง. (2554). *ตำราการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- กนกพร นุ่มทอง. (2563). *ทักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษา
ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2555). *พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่*. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- พรรณทิพา จันทร์เพ็ง. (2564). การศึกษาหลักการแปลบทความทางด้านการศึกษาจากภาษาจีนเป็น
ภาษาไทย. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระ
นครเหนือ*. 14(1), 57.
- พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล. (2562). *การแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง. (2559). การประยุกต์ใช้หลักการแปลกับการแปลงาน
วิศวกรรมเรือจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. 9
(1), 108-142
- ไพลิน มุนินทรวัฒน์. (2559). การแปลเรื่องสั้นจีนเป็นไทย: กรณีศึกษาปัญหาการแปลเรื่องสั้นของ
นิสิตสาขาภาษาจีนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 41 และ
นานาชาติครั้งที่ 5*.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*.
กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ศรัทธา เพชรเชิดชู. (2552). *การแปลจีน-ไทยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญาวิ สายบัว. (2550). *หลักการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัญญาวิ สายบัว. (2560). *หลักการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธา พินิจกุล. (2542). *คู่มือนักแปลอาชีพ*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2546). *การแปลขั้นสูง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2561). *แปลผิด แปลถูก คัมภีร์การแปลยุคใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Larson, M. L. (1998). *Meaning-based translation: A guide to cross-language equivalence* (2nd ed.). Boston: University Press of America.
- Nida, Eugene and Charles R. Taber.(1982). *The Theory and Practice of Translation*. Leiden, The Netherlands: E.J.Brill.
- กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *ประวัติวอลเลย์บอลไทย ความเป็นมาทีมวอลเลย์บอลไทย*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2565. จาก <https://www.educatepark.com/story/thai-volleyball-history/>
- สมาคมกีฬาวอลเลย์บอลแห่งประเทศไทย. (2557). *女排新闻*. สืบค้น 13 กุมภาพันธ์ 2565 – 29 มีนาคม 2565. จาก <http://www.volleychina.org>.
- BaiDuWangYou006011f. (2561). *排球卡伦是什么*. สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://zhidao.baidu.com/>
- DongWuYeWangWoV. (2561). *排球打手是什么*. สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://baijiahao.baidu.com/>
- HaYiDa PaiQiu Club.(2561). *排球防守是什么*. สืบค้น 20 เมษายน 2565, จาก https://www.sohu.com/a/216738291_499964
- Shi SanZiChuan. (2562). *“再下一城”是什么意思?* สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <http://https://zhidao.baidu.com>.
- XingMengXuanShuo. (2563). *排球拦防是什么*. สืบค้น 20 เมษายน 2565, จาก <https://zhidao.baidu.com/question/1389882617746237180.html>
- YunDongZiLiaoWang. (2565). *过网击球是什么*. สืบค้น 18 เมษายน 2565, จาก <https://www.zlbqfj.cn/aoyun/4336309497.html>